

**NOVA
UNIVERZA**

DIGNITAS

Revija za človekove pravice

Slovenian journal of human rights

ISSN 1408-9653

Predstavitev raziskovalnega projekta
Jernej Letnar Černič, Matej Avbelj in Marko Novak

Article information:

To cite this document:

Letnar Černič, J., Avbelj, M., Novak, M. (2016). Predstavitev raziskovalnega projekta, Dignitas, št. 69/70, str. 157-160.

Permanent link to this document:

<https://doi.org/10.31601/dgnt/69/70-8>

Created on: 16. 06. 2019

To copy this document: publishing@nova-uni.si

For Authors:

Please visit <http://revije.nova-uni.si/> or contact Editors-in-Chief on publishing@nova-uni.si for more information.

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

© Nova univerza, 2018

**NOVA
UNIVERZA**

FAKULTETA ZA SLOVENSKE
IN MEDNARODNE ŠTUDIJE

**NOVA
UNIVERZA**

EVROPSKA PRAVNA
FAKULTETA

**NOVA
UNIVERZA**

FAKULTETA ZA DRŽAVNE
IN EVROPSKE ŠTUDIJE

Predstavitev raziskovalnega projekta »Reforma demokratične in pravne države v Sloveniji«¹

Jernej Letnar Černič, Matej Avbelj, Marko Novak

Nastanek slovenske države je notranje povezan z delovanjem nekdanje skupne države. Temeljna ustavna listina o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije, ki jo je 25. junija 1991 sprejela nekdanja skupščina, v tem smislu podaja izvirno podlago za nastanek sodobne slovenske države. V drugi alineji njene preambule tako določa, da je nastanek slovenske države potreben, ker nekdanja država *»ne deluje kot pravno urejena država in se v njej hudo kršijo človekove pravice, nacionalne pravice in pravice republik in avtonomnih pokrajin«*. Slednja kratka, a izjemno pomembna alineja mora služiti kot temelj za oceno delovanja slovenskega države od osamosvojitve naprej.

Stanje pravne države na Slovenskem je skrb zbujujoče. Za potrditev te ugotovitve ni potrebna nikakršna poglobljena primerjalno-pravna analiza, temveč zadošča samo vpogled v sodno prakso Evropskega sodišča za človekove pravice (Sodišče). Ta pove, v kolikšni meri Slovenija izpolnjuje minimalne standarde pravne države, kot izhajajo iz Evropske konvencije za varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Sodna praksa Sodišča kaže, da pravna država v Sloveniji praktično ne deluje na vseh tistih področjih, ki so bistvena za posameznikovo eksistenco. O tem pričajo odmevne obsodbe Slovenije s področij prepovedi mučenja in policijskega nasilja; zdravniških napak in njihovih procesiranj ter zagotavljanja pravice do družinskega življenja, zlasti prek ustreznega delovanja centrov za socialno delo. Še več, po besedah Sodišča vsakdo, ki zahteva sodno varstvo svojih pravic pred slovenskimi sodišči, tvega, da bo pri tem kršena že njegova procesna pravica do sojenja v razumnem roku. Ta se, kot je opozorilo Sodišče,

¹ Pričujoča kratka predstavitev je rezultat izvajanja raziskovalnega projekta »Reforma demokratične in pravne države v Sloveniji« (J5-7359 (A)), ki ga sofinancira Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije.

zaradi neučinkovitega delovanja slovenskega sodnega sistema ter zaradi neustrezne zakonodaje sistematično krši. Poleg tega mnogi postopki pred slovenskimi organi pregona potekajo zelo selektivno, tako, da posamezniki, ki so blizu centrom formalne ali neformalne moči, ostanejo nekaznovani. Slednje razžira same temelje formalne pravne države, katere postulat je enakost pred zakonom. Država, ki ne izpolnjuje niti formalnih pogojev pravnosti, kar enakost pred zakonom je, pa seveda ni in ne more biti pravna.

Globalni cilj predlaganega raziskovalnega projekta je raziskati stanje demokratične in pravne države v Sloveniji in poskušati oblikovati predloge za njene reforme. V vsebinskem smislu pa bo projekt sestavljen iz 4 ločenih vsebinskih delov. V prvem delu bomo preučili zgodovinske razloge, zlasti socialistično zapuščino, in analizirali njihovo vlogo pri sedanjem stanju na področju demokratične in pravne države v Sloveniji. Drugi del se bo osredotočil na endogene dejavnike, ki vplivajo oziroma so vplivali, pozitivno ali negativno, na demokratično in pravno državo v Sloveniji od leta 1991 do danes. Ta del bo vključeval tudi pomembno primerjalno dimenzijo, pri čemer bomo prikazali analizo slovenske izkušnje pri delovanju demokratične in pravne države, v primerjavi z drugimi tranzicijskimi državami, kakor tudi državami, ki jih lahko štejemo med dobro urejene družbe. Zadnja dva dela bosta posvečena eksogenim dejavnikom. Tretji del bo preučeval demokratizacijo in napredek pravne države v Sloveniji pod vplivom EKČP. V četrtem in zadnjem delu pa bomo na enak način raziskali vplive prava Evropske unije.

Uvodoma bo postavljeno raziskovalno vprašanje, pri čemer bomo raziskali in opredelili teoretične temelje za reformo demokratične in pravne države. Preučili in pojasnili bomo vzorce za težave in pomanjkljivosti pri delovanju demokratične in pravne države v Sloveniji, pri čemer bomo raziskali tudi vpliv interesnih skupin pri delovanju države. Preučevali bomo, kako učinkovito sodna, zakonodajna in izvršilna veja oblasti varujejo demokratično in pravno državo v Sloveniji. Raziskali bomo in poskušali podati odgovore na vprašanje, zakaj so še vedno, kljub vplivom Sveta Evrope in Evropske unije, prisotne pomanjkljivosti pri delovanju demokratične in pravne države v slovenskem pravnem redu. Povezali in analizirali bomo pregled že opravljenih raziskav na področju reforme demokratične in pravne države. Opredelili

bomo obseg in pomen varovanja človekovih pravic pri delovanju demokratične in pravne države v Sloveniji, pri čemer bomo analizirali obseg domnevnih kršitev demokratične in pravne države v Sloveniji. Raziskali bomo državne obveznosti na področju uresničevanja demokratične in pravne države. V naslednjem procesnem koraku, poglobljeni teoretični fazi, bomo teoretično analizirali in dokazali obseg ter naravo delovanja demokratične in pravne države. Opredelili bomo nedoslednosti in pomanjkljivosti v slovenskem javnem prostoru pri delovanju demokratične in pravne države ter pripravili predloge, kako naj se ugotovljene pomanjkljivosti odpravijo. Preučevali bomo, kakšna je pravna narava državnih obveznosti za zagotavljanje in uresničevanje demokratične in pravne države.

V tretji procesni fazi projekta bo teoretični del postopoma dopolnjen s praktičnim, tako da se bomo osredotočili na izbrane študije primerov. V ta namen bomo sintetizirali teoretične rezultate iz prvih dveh faz, tako da jih bomo uporabili pri reševanju praktičnih sodnih in drugih problemov iz delovanja demokratične in pravne države. Teoretične temelje delovanja demokratične in pravne države bomo obravnavali v kontekstu resničnih problemov slovenske družbe. Pričeli bomo z oblikovanjem predlogov za izboljšanje delovanja vseh treh vej demokratične in pravne države v Sloveniji. Raziskali bomo pravico do sodnega varstva v praktičnih primerih iz slovenske družbe. Nazadnje bomo na osnovi zaključne analize in sinteze v zaključnem, četrtem, delu prikazali dosežene rezultate. Podali bomo odgovor na raziskovalno vprašanje raziskovalnega projekta, in sicer kako reformirati demokratično in pravno državo v Sloveniji. Raziskava bo poskušala potrditi in podati razloge za težave pri delovanju demokratične in pravne države.

